

niet desge-

boek dom,
vordt; want
haar liefde
haar gehele-
nen, dat het
er kerk ligt.
n toch ook

titelblad de
bus omhoog
sgierig over
den, weg te
at ons aan,
sid tezamen
langs filoso-
nt te willen

lesen.

nag.

lan.

Herm,

in.... etc

anschappelijk
blijven) kan
boeven zijn
aan?

en brutaal.
en. Maar er
Testament.
lijdt, zij dan
Christus'
cht verwijten
aan twisten).
En wie durft
valsche ver-
togen deze
villen leeren

spreken over
nlke kerkor-
er het bereik
et erop aan-
die vanwege
voorbijgaan.
onzichtbaar
straks door
het blindheid
er niet willen
hart zich bij
aant ik „ge-
lijke kerk. En
kan nu juist
arom wil zij

ek (neem het
k van Adam.
ofd huigt en
aturist, maar
gt, als daar
slag:
ar zegenen.”
s ieder tole-

er komt God
grijp ligt vaak

waarheid.”
enschen niet

ware chris-

open is even

krijgen, dat

des te moet

gt, lachen de

t, blijft voor

nt, hem valt

bolwerk der

En het wordt of een doorlopend grijzen, of een eendelooze schaanste voor God, als men in dit boek de illustraties ziet. Als daar zijn:

1. Het wapen van de Jesu-ieten en van de Esau-ieten.

2. De proviand voor het klooster (een monnik met een geweldige korenschoof op den rug, en uit die schoof gluiert een meisjeskopje en een paar vrouwschoentjes).

3. Afscheid van den biechtstoel (een welgedaan geestelijke, die tot zichzelf zegt: „heilige Gabriël, voor wat een mooie zonden heb ik hier absolute gegeven!”).

4. De kerk-preek, in niets gelijkend op de berg-rede (uit den oorlog).

Of, tenslotte, de anekdotes. Als daar zijn: 1. Een monnik preekte. Iemand zei: Verleden week heeft hij beter geprekeet. Maar, antwoordt iemand: toen heeft hij heelmaal niet geprekeet. De eerste spreker: Dat is 't in juist.

2. Hebt gij al mijn jongsten herderlijken brief gelezen? vroeg de aartsbisschop van Parijs den dichter Piron.

Deze antwoordde: Neen. En U? —

En zoo voort.

Een boekje als dit kan natuurlijk niet worden „aangeprezen”. Maar er stijgt een wolk van bitterheid uit op, welke door alle roomsche en niet-roomsche werookgeuren heendringen moet, opdat wij niet vergeten zouden, dat wij leven in een wereld, waarin elke lijdensweg, die niet in het verlengde van dien van Christus ligt, een aanklacht tegen de kerk is. Het waren bij Hem alleen maar de valsche getuigen, die Hem van iets anders beschuldigden, dan wat zijn roeping was als Knecht des Heeren.

Valsche getuigen blijven allen, die de kerk op deze wijze henen. Maar al is de duivel de grootste valsche getuige, helaas, zijn getuigenis bevat dagelijks elementen van objectieve waarheid. En zoo is het met zijn dienaren ook.

En — laten wij wel de vreugde zien van den dienst van God? Er is een anekdoot hier, waarmee ik dit droef verhaal besluiten wil:

Bij een bezoek aan de burch Klopp vond men in het gastenboek ook den naam van de eerlijds zeer wereldsgezinde, maar daarna zeer vroom geworden gravin Ida Hahn-Hahn, die in dat boek geschreven had onder den naam Belletriste.

Daaromder had weer een ander geschreven:

Belle warste, triste biste,
Sichste, wie de biste,
Belle et triste!

K. S.

MUZIKALE KRONIEK.

Bach's Johannes Passion.

Ook dit jaar zijn honderden saamgestroomd om de uitvoering bij te wonen van de Nederlandsche Bachvereniging in de Groote Kerk te Naarden op Goeden Vrijdag. Het was de eerste maal, dat de lijdensmuziek uitgevoerd werd onder leiding van Evert Cornelis en deze nieuwe dirigent van de Bachvereniging had niet zooals vroeger elk jaar gebeurde Bach's Mattheus Passion, maar de Johannes Passion op het programma doen plaatsen. De Johannes Passion is eerder door Bach vervaardigd, dan de Mattheus Passion. Men neemt meestal aan, dat Bach dit werk gemaakt heeft vóór hij cantor werd van de Thomaskerk te Leipzig en een van de eerste werken, die Bach als cantor van de Thomaskerk heeft doen uitvoeren in 1724 is dan ook de Johannes Passion geweest. Reeds het volgende jaar heeft Bach zijn werk herzien. Het inleidingskoor, een variatie op het koraal „O Mensch, bewein' dein Sünde gross”, werd vervangen door het grootsche koor, dat nu het werk inleidt, en de koraalvariatie is later door Bach gebruikt als slotkoor voor het 1e deel van de Mattheus Passion. Ook later heeft Bach nog steeds getracht zijn werk te verbeteren, zooals hij dat trouwens ook gedaan heeft met zijn Mattheus Passion, die in 1729 voor het eerst werd uitgevoerd. Deze verandering mag dus geen reden zijn om te concludeeren, dat Bach zelf het werk minderwaardig achtte.

De Johannes Passion is lang niet zoo bekend als de Mattheus Passion, temminste in ons land en in Duitschland, in Frankrijk daarentegen wordt de Johannes Passion het meest uitgevoerd. De oorzaak is waarschijnlijk tweerlei: het denkbeeld, dat de Johannes Passion de mindere is van de Mattheus Passion en de instrumentatie van het werk. Het denkbeeld van de minderwaardigheid der Johannes Passion is mee te wijten aan verschillende schrijvers over Bach en zijn werken, vooral Philip Spitta in zijn groote werk over Bach laat duidelijk uitkomen, dat hij de Mattheus Passion hooger stelt dan de Johannes Passion. De instrumenten, die Bach voorschrijft voor de begeleiding zijn tegenwoordig niet meer in gebruik. Toch heeft een begeleiding zooals Bach het wenschte, zeer veel vóór, wat duidelijk gebleken is door deze uitvoering van de Nederlandsche Bachvereniging, die geen moeite of kosten gespaard heeft om de uitvoering te doen zijn zooals Bach het bedoeld heeft. Een clave-

cimbel welwillend door de firma Pleyel te Parijs afgestaan en niet de vleugel, een tweetal viola's d'amore, een viola da gamba, een luit en een orgel, alle bespeeld door kunstenaars, die deze instrumenten tot hun recht weten te doen komen, voltooide bij deze uitvoering de orkestbegeleiding. De prachtige begeleiding van de bassolo „Betrachte, meine Seel,” met viola d'amore en luit is niet te vervangen door andere instrumenten, evenmin als bij de aria voor alt „Es ist vollbracht”, de viola da gamba gemist kan worden.

Bach heeft als tekst voor zijn werk gekozen de hoofdstukken 18 en 19 van het Evangelie van Johannes en de verzen 51 en 52 van Mattheus 27. Vóór, tusschen en na deze Schriftgedeelten zijn telkens koralen ingevoegd of andere koren en aria's als antwoord op het Schriftverhaal. Het beginkoor:

„Herr, unser Herrscher, dessen Ruhm
In allen Landen herrlich ist;
Zeig uns durch deine Passion,
Dass Du, der wahre Gottessohn
Zu aller Zeit,
Auch in der grössten Niedrigkeit,
Verherrlicht worden bist”.

is geheel in g mineur gehouden en reeds in den regel „Zeig uns durch deine Passion” komt het motief, dat gebruikt wordt voor het kruisigt Hem (een syncope verbinding van grondtoon en kwart) reeds voor. De geheele inleiding drukt reeds uit het geweldige, vreeselijke gebeuren, dat volgen zal. Het antwoord van de gemeente op de woorden van Christus tot Petrus: „De dronkbeke dien mij de Vader gegeven heeft, zal ik dien niet drin-ken” (hfdst. 18:11) luidt zoo roerend:

Dein Will' gescheh', Herr Gott, zugleich
Auf Erden, wie im Himmelreich;
Gib uns Geduld in Leidenszeit,
Gehorsam sein in Läh und Leid,
Wehr und steur allem Fleisch und Blut,
Das wider deinen Willen tut.

En op de verzen 22 en 23 (de kaakslag door den dienaar van den Hoogepriester) laat Bach de gemeente invallen met:

Wer hat dich so geschlagen
Mein Heil, und dich mit Plagen
So übel zugericht?
Du bist ja nicht ein Sünder,
Wie wir und unsre Kinder,
Von Missetaten weisst du nicht.

Ich, ich und meine Sünden,
Die sich wie Körnlein finden
Des Sandes an dem Meer,
Die haben dir erroget
Das Elend, das dich schläget,
Und das betrübte Marterheer.

Zoo weet Bach telkens zeer treffende woorden te vinden om de gemeente te doen voelen, waar- toe al dat lijden was, om te eindigen met het ontroerend schoone koraal

Ach, Herr, laß dein lieb Engelein
Am letzten End die Seele mein
In Abrahams Schoos tragen;
Dein Leib in sein'm Schlafkammerlein,
Gar sanft, ohn' einge Qual und Pein,
Ruh' bis am jüngsten Tage!
Alsdann vom Tod erwecke mich,
Dass meine Augen sehen dich
In aller Freud, o Gottes Sohn,
Mein Heiland und Genadenthron!
Herr Jesu Christ, erhöre mich,
Ich will dich preisen ewiglich.

Bach heeft zijn werk niet bedoeld als oratorium voor de concertzaal, maar voor den kerkdienst. 't Was dan ook een geweldige evangelieprediking het te hooren uitvoeren door een groot aantal kunstenaars in de gewijde stilte van de Groote Kerk te Naarden, onder de bezielende leiding van Evert Cornelis. Uit muzikaal oogpunt bezien was deze uitvoering een belangrijk feit, omdat in alle opzichten getracht werd het werk weer te geven zooals Bach het heeft gewenscht. Het koor en het orkest, die beide een zware taak te vervullen hebben in dit werk, wisten het tot zijn recht te doen komen en dat is wel de grootste lof, die men hen kan geven. Voor den dirigent moet het wel een zeer groote voldoening geweest zijn, deze zoo nauwgezette vertolking van het werk te geven en daardoor krachtig mee te werken om het vooroordeel tegen de Johannes Passion te overwinnen. Door ongesteldheid van Max Kloos moest de baritonpartij worden vervuld door Jan Dekker. Kloos te moeten vervangen is geen benijdenswaardige taak, maar men mag dankbaar zijn voor de goede, sobere vertolking van de niet gemakkelijke partij. De zwaarste taak had de tenorsolist, de heer Jac. van Kempen, die verscheidene aria's (waaronder de zoo zware aria: „Erwäge, wie sein blutgefärbter Rücken”) te zingen had en bovendien een zeer groot aantal recitatieven op schitterende wijze vertolkte. Mevr. Noordewier—Reddingius wist te ontroeren in de aria: „Zerfliesse, mein Herze”, waarin ook de begeleiding zoo meewerkte om een prachtig geheel te krijgen, terwijl de altsoliste, mej. Suzu Luger wist te doen doorvoelen: „Es ist vollbracht, o Trost für die gekränkten Seelen. Der Held aus Juda siegt mit Macht”. De heer Jac. Caro vertolkte op de hem eigene correcte wijze de bassoli, waarin vooral trof het: „Eilt ihr angefocht'nen Seelen”, waarbij het koor telkens invalt

met de vraag „Wohin?” waarop als antwoord volgt: „Nach Golgatha. De stilte na afloop, die eerst na enkele minuten werd verbroken was wel-sprekender dan talloos vele woorden. Moge nog vaak de Nederlandsche Bachvereniging op Goeden Vrijdag in Naarden's Kerk door de heerlijke prediking van het lijdens-evangelie velen tot stilte brengen.

Bussum.

D. STROO.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De Synode van Groningen.

III.

Wie biedt ervoor?

Wonosobo is aangeboden aan den meestgevende. Delft heeft het jarenlang bewerkt. Maar tenslotte heeft het het onvruchtbare terrein losgelaten, en Solo van Noord-Holland overgenomen.

Geheel los is Delft van Wonosobo niet; het ligt nog voor zijn rekening. Maar het is hem niet mogelijk het te bearbeiten tegelijk met Solo, ook al niet om de ligging. Is er nu niemand, die het wil aanvaarden?

De Generale Zendingsdeputaten zijn er ook mee gemoeid; want wel kan een kerk een terrein kiezen, doch de deputaten doen de aanwijzing. Zoo is ook de generale zendingskas er bij te pas gekomen, hoewel die er eigenlijk buiten moest blijven; en aan dengene, die Wonosobo van Delft overneemt, zijn mooie financiële aanbiedingen gedaan.

Die kwestie-Wonosobo doet niet aangenaam aan.

Het was wel heel duidelijk, dat toen Delft Solo kreeg, het Wonosobo moest loslaten. Toch bleef het er verantwoordelijk voor. God had Delft er gebracht. En moest het dit terrein verlaten, dan lag het voor de hand, dat het niet heenging voordat Wonosobo aan een ander was overgegeven.

Hadden Generale deputaten, toen zij aan Delft Solo gaven, niet eerst den eisch moeten stellen, dat Wonosobo niet onbewerkt bleef, dus dat een gegadigde gereed stond het over te nemen?

Nu wordt er met dit terrein gesold.

Zeeland schijnt wel, wegens ligging van zijn terrein Magelang, en ook wegens de bijzondere kwaliteiten van zijn miss dienaar ds Merkelijn, er toe aangewezen te zijn, om Wonosobo te nemen. Doch het maakt bezwaar. Het is van oordeel, dat ds Merkelijn dan te veel werk krijgt. En wel wordt de gedachte in Zeeland overwogen een tweeden miss dienaar te beroepen; doch indien dit geschiedde, dan zouden de financiële lasten het onmogelijk maken Wonosobo erbij te nemen.

Na Zeeland is Poerbolingo het terrein, dat het gunstigst voor Wonosobo ligt. Doch Rotterdam's terrein is reeds zoo onafzienbaar groot, dat het kortweg onmogelijk is, daaraan een nieuw stuk toe te voegen.

Maar nu is Friesland met een bod gekomen!

Friesland krijgt een tweeden zending; dus het werk zou niet te zwaar worden. Maar Keboemen ligt niet zoo gunstig. Echter, als niemand anders wil, zal Friesland het wel krijgen. De zendingsdeputaten hebben de opdracht gekregen met Zeeland e.a. (Noord-Brabant en Limburg toch werken mee), en Friesland te spreken, en „eenige andere kerk, die zou blijken bereid te zijn Wonosobo als hoofdstad over te nemen”. Zeeland wordt het eerst genoemd, en men zal wel trachten Zeeland over te halen.

Bij overname zou Delft al wat aan eigendom der zending zich in Wonosobo bevindt of op 1 Jan. 1923 zich bevond, overdragen, en ook nog steunen met een geleidelijk afnemend bedrag. En uit de algemeene zendingskas zou die kerk dan f2000 per jaar ontvangen, of f4000 ineens.

Het is van harte te hopen, ook om de eere onzer kerken, dat er een einde aan deze zaak komt.

Mag Wonosobo nog langer het stiefkind onzer zending zijn?

Wie biedt er voor?

Het gaat om de zending onder de Chinezen. Ds Pos, miss dienaar van Amsterdam in Djocja, heeft over de zending onder de Chinezen een keurig rapport uitgebracht op de synode. Het is de moeite waard er nauwkeurig kennis van te nemen.

Sinds 1914 is dit punt op onze synodes aan de orde. Maar opgelost werd het tot dusver niet. In Utrecht 1923 werd het wat aanlokkelijker voor de kerken gemaakt: „aan de deputaten vrijheid te verleenen, zoo hun dat noodig voorkomt, de bijdrage voor steunverleening met hoogstens duizend te verhoogen”. Maar ach, die duizend gulden extra brachten ook al geen uitkomst. Nog steeds bleef de zending onder de Chinezen uit.

De vraag kan worden gesteld, of zulk een miss dienaar noodig is. Kunnen zendingen onder de Javanen het werk onder de Chinezen er niet bij nemen?

Luisteren wij naar ds Pos: „Op het zendings-terrein der Gereformeerde kerken woont een groot aantal Chinezen, waaronder drie soorten te onderscheiden zijn. In de eerste plaats de paranakans, de in Indië

geboren Chinezen, die Maleisch spreken en bovendien behoorlijk Javaansch kennen, waarvan er velen behooren tot de Javaansche kerk, zoodat er in de verschillende gemeenten ook wel enkele Chineesche onderlingen en diakenen zijn.

In de tweede plaats de paranakans, die een min of meer Europeesche opleiding hebben gehad, en zich van het Hollandsch bedienen, waarvan er enkelen lid zijn van een Hollandsche kerk.

In de derde plaats de singkehs, de Chineesch sprekende Chinezen, waarvan op verschillende plaatsen een kleine Christelijke groep is.

Onder al deze Chinezen wordt door onze miss. dienaren gewerkt, maar neigens voldoende. Dit kan ook niet. De zendingen toch zijn op den arbeid onder de Javanen, die Mohammedanen zijn, voorbereid. En het gaat toch eigenlijk niet aan, de Chineesche bekeerlingen in een Javaansche of Hollandsche kerk onder te brengen. Daarbij is ook geen onzer zendingen genoegzaam de Chineesche taal machtig.

Magelang en Djocja hebben het geluk samen een Chineeschen sprekenden helper voor dezen arbeid te hebben gevonden, maar dan blijft het werk nog gebrekkig. Iets beter zal het worden, wanneer de thans op den Hollandschen cursus der Opleidingsschool te Djocja voor de gemeenten van Solo en Djocja opgeleide Chineesche helpers klaar komen. Maar deze zijn toch niet meer dan „helpers“, en er is niemand, die zich geheel geven kan.

Hoe het op andere zendingsterreinen is?

West-Java van de Ned. Zend. Ver. is zeer bevoorrecht. Daar toch werkt de heer Hoppe, die in China een opleiding heeft gehad, en zich geheel aan het werk kan geven. En de vruchten blijven dan ook niet uit.

Ziet, zulk een man moest ook op ons zendings-terrein zijn!

De zending onder de Chinezen is een probleem. Het gaat niet aan, te zeggen: laat ze aan hun lot over! En daarom hebben onze miss. dienaren, hoe overstelpt zij met werk ook zijn onder de Javanen, toch ook aan deze heidenen gedacht. Maar natuurlijk kan er niet veel aandacht aan hen besteed worden. Ook een zending heeft maar één lichaam.

De eenige uitweg zou zijn een afzonderlijken miss. predikant voor de Chinezen te benoemen. Maar wie zou dit moeten doen?

Als wij ons herinneren, welk een ellende er reeds met Wonosobo is, dan is wel duidelijk, dat zulk een predikant op het oogenblik tot de onvervulbare wenschen behoort. Alle kerken hebben de handen vol.

De synode heeft dan ook maar weer hetzelfde besluit genomen als vorige malen, om n.l. aan de zendingsdeputaten opdracht te verlenen eenige kerk in Holland (bedoeld wordt: Nederland) af op Java, die voor den zendingsarbeid onder de Chinezen een missionair predikant wenscht te beroepen, te steunen met een bedrag tot een maximum van f4000 per jaar.

Dit besluit is niet meer dan een demonstratie. De synode verwachtte niet, dat het effect zal sorteren. Het is, om onze kerken te laten voelen, hoe groot de nood aan arbeiders is, en dus ook aan geld.

Een ieder, die de zendingsfilm heeft gezien, herinnert zich de cijfers van de uitgaven voor tabak, cigarettens, sterke drank enz. en de zending, en welk een schrille tegenstelling deze vorinden. Er kan nog zooveel meer in de zending gedaan worden, als alle Christenen maar inderdaad naar vermogen gaven.

J. D. W.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Uit de Pers.

De werken van Dr Warfield.

Prof. Warfield was een van de grootste Gereformeerde theologen, die Noord-Amerika heeft opgeleverd.

Toch was hij hier niet zóó bekend, als hij verdiende.

Hij was geen man van het groote boek (hoewel hij ook boeken heeft geschreven) maar van het tijdschriftartikel.

De schriftelijke nalatenschap is echter niet gering te noemen.

Alleen was zij niet gemakkelijk te naderen. Nu zal daarin echter verandering komen.

„De (Am.) Wachter“ brengt ons het heuglijke nieuws:

„The Presbyterian“ van den 12den Januari meldt, dat de voornaamste artikelen, welke Dr Benjamin Breckinridge Warfield voor verschillende bijbelsche dictionaries en encyclopedias en voor theologische reviews, voornamelijk voor de Princeton Theological Review heeft bijgedragen, nu herdrukt en door de Oxford University Press in boekvorm zullen worden uitgegeven.

Dat belooft een werk van deelen te worden. Het eerste deel, dat reeds klaar is, handelt over Openbaring en Inspiratie. Het tweede bevat de voornaamste artikelen, die Dr Warfield geschreven heeft over onderscheiden bijbelsche geloofswaarheden, zooals de Drie-eenheid, Voorverordening, Geloof, de Persoon van

Christus, enz. Het derde deel houdt in zijn historisch-critische artikelen over den Persoon en het Werk van Christus. De volgende drie deelen, 4, 5 en 6 geven historische theologie, insluitende de artikelen over Augustinus, Calvijn en de Westminster Belydenis. De deelen zeven en acht handelen over het Perfectionisme. Deel negen zal allerlei artikelen van verschillende aard bevatten. En het tiende heeft de herdrukken van de voornaamste boekbeoordelingen, die de schrijver geleverd heeft.

Velen hebben betoond dat Dr Warfield niet een Dogmatiek geschreven heeft. Blijkbaar achtte hij zelf er den tijd niet rijp voor; maar in deze tien deelen wordt ongetwijfeld een rijkdom van het edelste materiaal aangeboden, waarvan met dankbaarheid gebruik zal worden gemaakt door den geleerde, die het ondernemen zal een nieuwe Gereformeerde Dogmatiek ons te leveren.

Dr Warfield was een buitengewoon man in zeer vele opzichten; a brilliant teacher, zoo heb ik menigmaal van zijne leerlingen gehoord, een man van diepe geleerdheid, kolossaal omvangrijke kennis en met een innig, vroom gemoed.

Met Dr A. Kuyper en Dr H. Bavinck wordt hij in Nederland zoowel als hier in één adem genoemd. Stellig zullen daar en hier de werken van dit drietal genieën in de godgeleerdheid spoedig naast elkander in vele studeerkamers van professors en leeraars priken.

Het tijdt geen twijfel of ook ten onzent zal deze uitgave aftrek vinden.

Franciscus Turretinus vertaald.

Hetzelfde blad maakt gewag van nog een andere grootsche onderneming.

Turretinus behoorde tot onze beste theologen uit den na-reformatorischen tijd, al kan men hier en daar bij hem reeds bemerken, dat er een vervalperiode aanstaande was.

In Amerika wordt de behoefte aan een goede vertaling van zijn geschriften sterk gevoeld.

En nu meldt het genoemde blad:

„The United Presbyterian“ van den 5den Januari heeft dienaangaande een meedgelykend bericht. In 1847 verscheen de laatste uitgave van Turretinus te Edinburgh. Nog geen tien jaren daarna vertaalde Prof. G. M. Giger van Princeton College het geheele werk voor eigen gebruik, op uitstekende wijze. In 1920 is het handschrift dier Engelsche vertaling in het bezit gekomen van het Princeton Seminary. In den laatste tijd is men bezig het handschrift per typewriter te copijeren. Ongeveer een derde van het geheel ligt zoo gereed.

Wat echter noodig is, is dat het geheele werk ter perse ga en in boekvorm uitgegeven worde. Het zou dan een werk worden van zeven deelen, elk deel ongeveer vijf honderd bladzijden hebbende. Een zekere uitgever heeft berekend, dat een uitgave van driehonderd op ongeveer 31.000 dollar zou komen. Een heele onderneming, waaraan niet vele uitgeverij zich zouden willen wagen. 't Zou al iemand moeten wezen, die bijzondere voorliefde voor de Gereformeerde Theologie moest hebben, om zulk een kapitaal in de onderneming te durven steken.

Het artikel in „The United Presbyterian“ eindigt dan ook in een vraag, of liever nog, in een verzoek, of niet iemand, of anderszins een vereeniging, zich zou willen aanbieden, om deze taak op zich te nemen. Daarbij herinnert de schrijver aan The Calvin Translation Society, die ons de vertaling van Calvijn's werken in ongeveer vijftig deelen geleverd heeft.

Zeer hopen we, dat er spoedig een gunstig antwoord op die vraag gegeven worde.

Daar zijn verscheiden werken uit den tijd der Reformatie, die voor de Theologie in ons land dreigen verloren te gaan. 't Zou een ramp zijn als dat gebeurde.

Nu het Latijn niet meer de kerkelijke taal is gelijk in den tijd der hervorming, zullen er van de uitnemendste werken uit die periode vertalingen moeten worden geleverd, om ze aan de vergetelheid te ontrukken. En zonder twijfel zou de Engelsche taal voor zulk een doel de meest geschikte zijn, omdat daarin het grootste aantal lezers zou kunnen worden bereikt.

Er is dus wel een heele som mee gemoed.

Het blad vraagt: „Zouden er in onze Gereformeerde kringen van Nederlandsche herkomst mischies ook zijn, die raad weten“.

Hiermee zijn natuurlijk bedoeld de Gereformeerden in Amerika.

In Nederland zal men wel niet op een debiet van eenige betekenis mogen rekenen.

De geïnteresseerden zijn nog wel zoo goed thuis in het Latijn — en het Latijn van Turretinus biedt geen groote moeilijkheden — dat men aan de oorspronkelijke werken de voorkeur zal geven.

Daarenboven zijn die aanmerkelijk goedkoper, dan de Engelsche vertaling ooit zal kunnen zijn.

Wij zullen er ons echter voor Amerika en Engeland in verheugen, wanneer deze vertaling tot stand komt.

HEPP.

PERSCHOUW.

De majesteit van het Woord of de vroomheid van één zijner lezers?

Terwille van den grooten ernst, die het debat over de theologie van Karl Barth langzamerhand blijkt te kenmerken (ik wilde wel, dat alle lezers begonnen, dit te erkennen, dan zal ik niet van onnodige polemiek beschuldigd worden), wil ik hier citeeren, wat ik schreef in „Leidsche Kerkbode“:

Lezers van dit blad behoeven niet te vreezen, dat ik hen vernooien zal met de vraag wat te verstaan is onder de theologie van den Zwitserschen godgeleerde Karl Barth. Daarvoor leent zich ons blad niet. Genoeg te zeggen, dat Karl Barth een theoloog is, die in het buitenland veelzins een nieuw geluid liet hooren; een geluid, dat in de kringen waarin Barth optrad, zonder twijfel velen de stem van den hoogen God kan doen hooren, dat weer veelzins de oude klanken van Calvijn doet vernemen in een omgeving, die daar geheel aan onvreemd was, en waarin zeer veel ons toesprekt, als het erom gaat, den persoon en het werk van Karl Barth te waardeeren.

Iets anders is, of deze theoloog ons helpen kan. En nu zijn er inderdaad menschen, die eerlijk overtuigd zijn, dat de consequenties en vooral de grondgedachten van dezen geleerde tenslotte ons ontrooven wat tot nu toe Gereformeerd geweest is en wat beleiden werd in de belijdenis der kerk en nog heel veel meer. In dat gevoelen staan trouwens aan hun zijde zeer veel theologen van het buitenland. Zelfs Dr de Hartog, wiens filosofische opvattingen ons ook meermalen roof schijnen te plegen aan de theologie, deelt die meening. Ik zelf schaar me ook onder hen, die die den persoon van Barth hoogachten, zijn werk met belangstelling volgen, maar meenen, dat hij als leider ons niet geven kan, wat we hebben moeten, maar ons afneemt, wat wij noodig hebben en bewaren moeten om Gods wil.

Nu kan het weekblad „Woord en Geest“ daarover in meening verschillen. Miss het blad kan ontzenuwen wat van zeer onderschefflen kant is opgemerkt, heeft het daartoe zelfs plicht.

Maar wat niet te waardeeren valt, dat is de aanpak van deze kwestie. Reeds wees ik in een ander blad erop, dat Dr Baskies heel goedkoop redeneert, als hij het verzet tegen Barth dadelijk maar rangschikt onder de aitingen van een farizeuwschen Asser-geest. Het feit, dat de buitenlanders vaak redeneeren, zooals de Asser-theologen en dat Dr de Hartog, met wien Dr Baskies en Dr Geelkerken officieel zich opmaken tot apologie van het christendom, ook veel van de Gereformeerde bezwaren onderschrijft, had van deze probleemstelling wel kunnen afhouden. Maar dat is nu eenmaal zoo.

Thans komt Dr Aalders in „Woord en Geest“ met een artikel over Karl Barth. En hierop wil ik nu wijzen: de aanpak van dat artikel brengt ons zoo ver van elkaar. Dr Aalders redeneert dadelijk over de uithemende qualiteiten van Karl Barth als christen. Maar daarover verschillen wij niet. Het is voor ons in dezen tijd niet de vraag of er een herder is, die het goed bedoelt, maar of de schapen de goede weide krijgen. Het gaat in dezen tijd niet om de qualiteiten der herders, maar om den nood, de erfens der schapen.

En men moet nu kunnen verstaan, dat er menschen zijn, die tegen Barth opponeeren om des gewetens wil. Als het hun te doen was om een biografie, om waarheering van den persoon, om contrasten tusschen iemands verleden en heden, of tusschen vroegere Calvinverwerping en belieningsche overhuiging naar Calvijn, ja, dan zou er plaats te over blijven voor waardeering.

Maar als er leiders komen, die de leer van Barth critiekloos doorgeven zonder nader onderzoek soms, of opzettelijke ontleding, dan gaat het straks in het debat, enkel en alleen om die leer en dan kan de persoon die haar predikt, geheel buiten beschouwing blijven.

Dat nu Dr Aalders juist over den persoon van Barth spreken gaat, typeert de tweevleedigheid, die hij en ik aannemen. In den kring waarin Dr A. behaas terecht kwam, is dat de laatste jaren schering en inslag geweest: men zoekt naar fijne typen en karakters, en leent hun graag het oor; terwijl anderzijds de aversie tegen bepaalde personen, of tegen de ware of vermeende incongruentie in hun optreden, het oog deed sluiten voor wat toch in hun leer goeds en blijvends was.

Typeerend is ook, dat Dr Aalders als motto boven zijn artikel plaatst: Psalm 42:11 en daarmee Barth voorstelt als iemand, die door wederpartijders tot hem zeggen: „Waar is uw God?“, terwijl toch zij, die hier thans als „wederpartijders“ van Barth ten toon gesteld worden, indertijd zelf den persoon van Barth publick hebben verheerlijkt, b.v. deze uw onderdanige dienaar, maar tegen de leer van dien persoon hebben moeten opkomen, omdat ze meenen, dat de menschen, met wie zij één zijn in geloof, indien zij worden ingezet met de leer van Barth, straks zullen staan zonder antwoord op de vraag: Waar is uw God?

Kan het vraagstuk niet zóó gesteld worden? Het debat zou er bij winnen.

Nu wordt het vraagstuk telkens vermociend. B.v. als Dr Aalders als volgt redeneert:

„Barth durft de vraag stellen, de eenvoudige, nuchtere vraag: Wat staat er in den Bijbel?“

Is het niet om te gieren?

Is het niet om te gillen?

Wat 'n aanstellerij! Die man, hoe durft hij!“

Dit laatste moois komt dan zoogenaamd uit den mond dier orthodoxe wederpartijders, die niet zooals Dr Aalders over Barth denken.

Maar zoo redeneert Dr Aalders al te goedkoop door dik en dun heen. Zoo maakt hij van opponenies een karikatuur.

Als Barth de vraag stelt: Wat staat er in den Bijbel, neen, dan „gieren“ en dan „gillen“ de menschen niet, tegen wie Dr Aalders het heeft. Voor zoover zij meenen, dat Barth ons de klare kennis Gods in de Schrift afneemt — al bedoelt hij het niet — gieren en gillen ze niet, maar waarschuwen ze ernstig. En Dr Aalders heeft daar geen kwaad van te zeggen; tenzij hij hun argumenten weerlegt. En voor zoover zij van Barth leeren kunnen, doen zij het ook.

Dr Aalders gaat zijn andersdenkende broeders niet weerleggen, maar op zij zetten, door een karikatuurbeeld te geven. Dat is niet zoo bedoeld — van

hem gele-
tegen wa-
geest des
karikatur-
schismati-

De „an-
Aalders.
deze bev-
men hem
waarschu-
schree-
moet nie-
schreeuw-
klare kerk-
gehouden
men van
Het ka-
die daar-
volk,
der gien-
gillens.

Ja, ma-
hoogmoed-
tors en.

Ook hi-
dit oorde-
van Om-
door Bar-
aanvaard-
de Aalde-
probleem-
zei ik
theologie-
dien bre-
noemde
maakt. Be-
is van
niet alle-
Want da-
enlertee-
teekenins-
wust en
ligt volge-
oordeel:
bedoelt
mijn per-
een theo-
belijdenis-
overleggi-
zien. Al-
„hoogmo-
de 3 for-
toch.

Zóó a-
Aalders,
mij, en
is uw
schreeuw-
sche het
landsche
angstre-
Zij zeg-
terug in
aanneme
hoogmoed-
Barth ze-
ding“ te-
tegende-
misleide
Aalders'
schen d
staan, d

Voor-
omdat
kringen
om zijn
al kost-
als obje-
Het a-
ervan, i-
ting, va-
tergrond
En da-
er op
subject
is uw
is een

Er ga-
volgens
debater,
hebben-
leli dan-
een wo-
meer te
inzet op
ik heb

En K-
„Danke!“
iemand
bij u i-
aanvaar-
hij, hij
onvroon-
de theo-
ten der
dat God

Dit ar-
artikel v-
van art-
daad de
gevolg is

Dr Aal-
Ik kan
zijn een-
den inve-
stukken
nomen n-
Maar het
zicht, zij
meerd.